

Hoe gezond is de Provincie Zeeland?

Een bijdrage naar aanleiding van de blog van de heer Conny van Gremberghe enkele dagen geleden over "het failliet van Zeeland". Hier de link naar het betreffende artikel:
<http://www.gremberghe.nl/2014/01/het-failliet-van-zeeland/#more-6128>

Getriggerd door de opmerking dat provincie Zeeland de enige provincie is die geld moet lenen, waar andere provincies geld uitlenen, ben ik toch benieuwd geworden naar de financiële huishouding van de provincie.

Via de site van de provincie Zeeland trof ik zojuist een zeer uitvoerig jaarrapport 2012 aan. Logisch want het is nog te vroeg in het jaar voor een jaarrapport 2013. Het rapport telt 302 bladzijdes met veel toelichting over gevoerd beleid.

Aangezien het mij op dit moment aan tijd ontbreekt om tot in detail het rapport te gaan bestuderen, beperk ik mij tot een "financiële quick scan" van de balans per 31 december 2012 en zal dit doen vanuit een standpunt zoals financieringsinstellingen naar commerciële bedrijven kijken! Ter vergelijking ook de balansgegevens van 31 december 2011 zodat we de mutaties goed in beeld hebben. Ik zal trachten dit zo helder mogelijk en in "Jip&Jannekes taal" te doen. Vergeef mij als ik door mijn enthousiasme toch te technisch schrijf.

Ik zou zeggen, ga er eens rustig voor zitten en schenk een goed glas in... uiteraard half vol. Daar gaan we...

Gecomprimeerde gegevens balans per 31 december:

Cijfers x € 1.000,--

<i>Activa</i>	2012	2011	<i>Passiva</i>	2012	2011
Investerings met economisch nut	41.563	42.517	Algemene Reserve	47.789	92.626
Investerings O.R.* maatschappelijk nut	72.101	36.668	Bestemmingsreserves	79.873	79.049
Financiële vaste activa	140.968	142.804	Resultaat na bestemming	12.727	10.056
(Totale vaste activa)	(254.631)	(221.990)	(Totaal Eigen Vermogen)	(140.390)	(181.731)
<i>Viottende activa</i>			Voorzieningen	64.718	16.076
Voorraden	27.470	19.116			
Vorderingen**	47.116	30.097	Langlopende schulden****	15	10
Overlopende activa***	4.663	7.988	(Totale vaste passiva)	(205.123)	(197.817)
Liquide middelen	89.680	70.309	Kortlopende schulden*****	65.568	19.037
(Totale viottende activa)	(168.928)	(127.510)	Overlopende passiva*****	152.868	132.647
TOTAAL ACTIVA	423.559	349.500	(Totale viottende passiva)	(218.437)	(132.647)
			TOTAAL PASSIVA	423.559	349.500

Toelichting:

*= Openbare Ruimte (met name grond- weg- en waterbouwkundige werken)

**= Uitzettingen/o.a. vorderingen op openbare lichamen met een looptijd < 1 jaar

***= Nog te ontvangen bedragen

****= Waarborgsommen > 1 jaar

*****= Schulden aan banken, crediteuren en overige schuldeisers < 1jaar

Een specificatie (Cijfers x € 1000,--):

Kortlopende schulden (binnen een jaar aflossen)	2012	2011
Kasgeldleningen	35.000	0
Bank- en girosaldi	0	2.748
Overige schulden	21.605	7.663
Schulden aan niet financiële instellingen	8.963	8.625

*****= Nog te betalen bedragen en vooruit ontvangen doeluitkeringen

Wat zijn nu de meest opvallende veranderingen in de balans en hoe kunnen deze worden beoordeeld?

Ten eerste vallen er meteen 2 zaken op die zorgelijk zijn:

- Forse vermogensachteruitgang ten opzichte van eind 2011 met ruim € 41 miljoen. Bedroeg het solvabiliteitspercentage in 2011 nog 51% (dit is het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal) zien we in 2012 dat solvabiliteitspercentage afnemen tot slecht 23,6%! Een forse vermogensachteruitgang dus!
- Werkkapitaal (vlottende activa minus vlottende passiva) eind 2011 was negatief! Ruim € 24 miljoen tekort om aan kortlopende verplichtingen te voldoen op dat moment. Het werkkapitaal tekort nam in 2012 verder toe tot een kleine € 50 miljoen... (!)

Het eigen vermogen

Als een MKB-bedrijf een vermogensachteruitgang laat zien ten opzichte van het vorige boekjaar ligt dat aan een negatief exploitatieresultaat. De banken die zo 'n onderneming moeten beoordelen staan dan vaak niet te juichen hoewel er altijd uitzonderingen kunnen zijn. Als er sprake is van verlies moet je in ieder geval van goeden huize komen om de bank aan boord te houden in geval van bestaande financiering (of over een goede financieringsadviseur beschikken).

Bij een overheid ligt dat wat anders.. Zo heeft de provincie in boekjaar 2012 een "verlies" van € 41,3 miljoen euro geleden maar alle mutaties die in de reserves gedaan worden, mogen volgens een speciaal Besluit buiten beschouwing gelaten worden (!) In het boekjaar 2012 komt het er dan op neer dat de provincie een positief resultaat mag laten zien van € 12,7 miljoen.

Blijft keihard overeind staan dat het "buffervermogen" van de provincie hard achteruit is gegaan! Buffervermogen wordt ook wel als bancaire term gehanteerd waar men feitelijk mee bedoeld te zeggen: "Beschikt u over voldoende vermogen om (forse) financiële tegenvallers in de toekomst op te kunnen vangen" ..

Als je dat koppelt aan een gemiddelde MKB-er die bij een bank minimaal over 30-35% solvabiliteit moet beschikken, is de vermogensachteruitgang bij de provincie dus wel zorgelijk te noemen.

Het werkkapitaal

De kortlopende tegoeden (vlottende activa) die de provincie heeft, < 1 jaar, zouden normaal gesproken toereikend moeten zijn om aan haar kortlopende schulden, < 1 jaar, (vlottende passiva) te kunnen voldoen.

Ze komt in boekjaar 2012 op balansdatum 31 december 2012 een kleine € 50 miljoen tekort. Staat tegenover dat ze niets aan langlopende verplichtingen heeft terwijl ze wel een uitbreiding in haar langlopende investeringen heeft (€ 35 miljoen, zie balansposttoename bij vaste activa onder "Investerings O.R."). Deze investering "matcht" met de opgenomen kasgeldlening. Als je die kasgeldlening zou herfinancieren van kortlopend naar langlopend heb je een betere matching op de balans en zou het werkkapitaal verbeteren. Weliswaar nog steeds negatief maar dan "slechts" € 15 miljoen negatief werkkapitaal.

Als je goede afspraken met je schuldeisers hebt, hoeft dat nog geen probleem te zijn maar een MKB-er zou bij zijn bankier de grootste moeite hebben om uit een "bijzonder beheer" situatie te blijven in combinatie met de eerder vermelde vermogensachteruitgang!

Een kredietbeoordelaar of een willekeurige kredietverzekeraar zou de kredietwaardigheid meteen naar beneden aanpassen met alle gevolgen van dien zoals extra renteopslagen. Gelukkig betreft het hier een overheidslichaam dus die betalen toch altijd is de heersende gedachte..... !?

..en verder wat opvalt bij een snelle blik op de toelichting in het jaarrapport...

Voorzieningen

Een forse toename is te zien in de balanspost “voorzieningen” .

Die toename valt volledig toe te schrijven aan een nieuwe pot gereserveerd geld voor vervroegde uittrekders onder de provinciale ambtenaren, die 57 jaar of ouder zijn en dat vanaf 1 januari 2013. Het bedrag dat voorzien is, bedraagt € 51 miljoen in 2012 wat ten koste van de algemene reserve is gegaan, die daarmee is gehalveerd (!).

Tja, als daar het halve vrij besteedbare vermogen naar toe gaat, terwijl werkend Nederland pas met pensioen mag gaan vanaf 67 jaar, geef je als overheid niet echt het juiste signaal af. Ik vind dat eigenlijk onverkoopbaar en onverantwoord.

Het is overigens te hopen dat er geen tegenvallers komen zoals sanering van het terrein Thermphos.. Daar zijn voor zover ik weet geen voorzieningen voor getroffen. Ook niet voor rampen in Borssele en eventuele overstromingen.. Of wat te denken van onze Belgische vrienden die minder gaan bijdragen aan infrastructurele werken of niet voorziene afboekingen op deelnemingen zoals recentelijk BioBase waar weer geld bij moet. Je kunt natuurlijk ook niet voor alles een voorziening treffen maar toch ziet het er met deze balans niet echt lekker uit.. De provincie kan zich in ieder geval niet al te veel permitteren met het nog aanwezige buffervermogen!

Nieuwe lening aangetrokken van € 150 miljoen in gedeelten op te nemen

De provincie geeft verder in het rapport aan dat ze vanaf 2012 in een leensituatie is terechtgekomen en heeft daarvoor blijkbaar een financieringsarrangement afgesloten bij BNG.

BNG heeft de Provincie verplicht vanaf april 2013 minimaal 10% van de faciliteit van € 150 miljoen (€ 15 miljoen) af te nemen en vanaf april 2014 tot en met april 2017, 20% (telkens € 30 miljoen). Het tarief voor de opgenomen financiering bedraagt het driemaands Euribortarief plus een opslag van 0,7% (70 basispunten). Het driemaands euribor bedraagt momenteel: (schrik niet) 0,2998%. De provincie heeft dus een rentetarief van 1% op haar op te nemen leningen. Daar zou menig MKB-er een moord voor doen nietwaar.. maar nu komt het:

Aankoop speculatief derivaat: renteswap bij Rabobank

Opvallend is dat de provincie voor haar toekomstig af te nemen leningen bij BNG een renteswap heeft gekocht bij Rabobank omdat ze potentiële rentestijgingen voor wil zijn. Een renteswap (waar ik een gloeiende hekel aan heb) is niet meer en niet minder dan een speculatief middel om renterisico's in de toekomst af te dekken. De bank (Rabobank in dit geval) biedt dan een vaste rente aan, in dit geval 2,338% en ruilt die uit met de provincie die een vergoeding krijgt op basis van het variabele driemaands euribor tarief !!

Waar de provincie dus eigenlijk 1% had kunnen betalen, betaalt ze nu dus 2,338% met een eventuele opslag en verrekening van haar te ontvangen premie.

Omdat de variabele rente verder gedaald is vanaf het moment dat de provincie dit speculatief product kocht, heeft deze swap op balansdatum 31 december 2012 een negatieve marktwaarde van (LET OP!) € 7,6 miljoen!!

De huisaccountant heeft berekend dat men van deze negatieve marktwaarde een bedrag van € 700.000,- ten laste van het resultaat dient te voorzien. **Dat is dus geld wat niet voor andere prangende doeleinden bestemd mag worden.**

Door dit soort rentestructies is al menig middelgroot MKB-bedrijf aardig in de problemen gekomen, geloof mij! Het wordt overigens echt een probleem als de Provincie zou besluiten die SWAP van de hand te doen maar dat zal natuurlijk voorlopig niet gebeuren. Voor de provincie is het dus te hopen dat de rente snel stijgt maar daar zitten MKB-ers niet echt op te wachten. Deze speculatieve producten zouden wat mij betreft verboden moeten worden voor overheden en MKB-bedrijven. De bank is vaak de enige die er bij onwetenden veel aan verdiend.

Voorlopige conclusie?

Een conclusie laat ik graag aan u zelf over.

Persoonlijk ben ik benieuwd naar 2013. Dan heb ik 3 jaren in beeld en zullen er betere en actuelere conclusies getrokken kunnen worden.

De heer van Gremberghe heeft in ieder geval gelijk dat de provincie “moet lenen” . Dat had ze al aangekondigd in haar jaarrapport van 2012.

Ik ga het zeker opvolgen en voor eventuele opmerkingen of onjuistheden hou ik mij graag aanbevolen.

Tom K.M. Willaert